

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem obsega:

- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 71/02 z dne 8. 8. 2002),
- Pravilnik o spremembi pravilnika o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 86/03 z dne 1. 9. 2003),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 51/04 z dne 7. 5. 2004).

PRAVILNIK o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

1. člen

Ta pravilnik določa pogoje za proizvodnjo, promet in uvoz živil in živilskih sestavin, ki so obsevana z ionizirajočim sevanjem (v nadaljnjem besedilu: obsevana živila).

Pravilnik se ne uporablja za:

- a) živila, ki so obsevana z ionizirajočim sevanjem iz merilnih in inšpekcijskih naprav, pod pogoji, da:
 - absorbirana doza ni višja od 0,01 Gy pri obsevanju z nevtroni in 0,5 Gy pri obsevanju z drugimi viri ionizirajočega sevanja,
 - najvišje energije rentgenskih ali gama žarkov ne presegajo 10 MeV, da najvišje energije nevtronov ne presegajo 14 MeV, in da najvišje energije drugih virov ionizirajočega sevanja ne presegajo 5 MeV,
- b) obsevana živila, pripravljena za bolnike, ki potrebujejo sterilne diete pod zdravniškim nadzorom.

2. člen

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za obsevana živila, in nameni za katere se lahko obsevajo živila, so določeni v Prilogi I, ki je sestavni del tega pravilnika.

V času obsevanja morajo biti živila zdravstveno ustrezna.

Živila se smejo obsevati le z viri, ki so navedeni v Prilogi II, ki je sestavni del tega pravilnika, in v skladu z zahtevami iz Priporočenega mednarodnega kodeksa ravnanja za obratovanje objektov za obsevanje živil iz prve alineje drugega odstavka 8.člena tega pravilnika.

Skupna povprečna absorbirana doza se določi v skladu s Prilogo III, ki je sestavni del tega pravilnika.

3. člen

Seznam živil, ki jih je dovoljeno obsevati z ionizirajočim sevanjem ter dovoljene najvišje doze obsevanja so navedeni v Prilogi IV, ki je sestavni del tega pravilnika.

4. člen

Če je živilo, v sklopu enotnega postopka obsevano večkrat, z namenom, da bi se dosegel želeni učinek, skupna povprečna absorbirana doza določena v skladu z 2. členom tega pravilnika, ne sme biti presežena.

Živilo se ne sme obsevati v kombinaciji s katero koli kemijsko obdelavo živila, ki ima enak namen.

5. člen

Obsevana živila, ki so namenjena končnemu potrošniku in obratom javne prehrane morajo imeti oznako „obsevano“ ali „obdelano z ionizirajočim sevanjem“, ki se navede na označbi, na način, določen v pravilniku, ki ureja splošno označevanje predpakiranih živil.

Če gre za obsevana živila, ki se prodajajo v razsutem stanju, se oznako iz prejšnjega odstavka navede skupaj z imenom živila na označbi ali obvestilu na oziroma ob vsebniku, v katerem so živila.

Kadar se obsevano živilo uporablja kot sestavina, mora biti oznaka iz prvega odstavka tega člena navedena poleg sestavine v seznamu sestavin.

Kadar se obsevano živilo uporablja kot sestavina živila, ki se prodaja v razsutem stanju, se oznako iz prvega odstavka tega člena navede poleg sestavine v seznamu sestavin na označbi ali obvestilu na oziroma ob vsebniku, v katerem so živila.

Obsevane sestavine, ki se uporabljajo v sestavljenih živilih, se označijo z oznako iz prvega odstavka tega člena, četudi predstavljajo manj kot 25% končnega proizvoda.

6. člen

Obsevana živila, ki niso namenjena končnemu potrošniku in obratom iz sistema javne prehrane, se označi z:

- oznako „obsevano“ ali „obdelano z ionizirajočim sevanjem“ za označevanje obsevanih živil in obsevanih sestavin, ki jih vsebuje neobsevano živilo,
- imenom in naslovom firme oziroma objekta (v nadaljnjem besedilu: objekti za obsevanje), ki je obsevanje izvajal, ali z njegovo referenčno številko.

7. člen

Podatki o obsevanju iz 5. in 6. člena tega pravilnika morajo biti navedeni na dokumentih, ki so priloženi obsevanim živilom, ali se nanje nanašajo.

8. člen

Ministrstvo, pristojno za zdravje izda dovoljenje za obratovanje objekta za obsevanje živil in mu podeli referenčne številke.

Dovoljenje iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za zdravje podeli, če objekt:

- izpolnjuje pogoje iz Priporočenega mednarodnega kodeksa ravnanja za obratovanje objektov za obsevanje živil, ki ga je izdala Skupna FAO/WHO Codex Alimentarius komisija (sklic FAO/WHO/CAC, vol. XV, 1. izdaja) in vse dodatne zahteve, ki jih lahko predpiše ministrstvo, pristojno za zdravje,
- ima določeno osebo, odgovorno za skladnost z vsemi potrebnimi pogoji o uporabi postopkov obsevanja.

Če objekt za obsevanje ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka, ministrstvo, pristojno za zdravje odvzame dovoljenje za obratovanje.

Ministrstvo, pristojno za zdravje v Uradnem listu Republike Slovenije objavi seznam objektov, za katere je bilo v okviru uradnega nadzora ugotovljeno, da izpolnjujejo pogoje iz tega pravilnika.

9. člen

Uradni nadzor nad obsevanimi žvili ter, v okviru svojih pristojnosti, nadzor nad objekti za obsevanje živil, izvaja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

10. člen

Ministrstvo, pristojno za zdravje predloži Evropski komisiji:

- imena, naslove in referenčne številke objektov za obsevanje živil,
- izdana dovoljenja za obratovanje objektov za obsevanje živil.

Vsako leto ministrstvo, pristojno za zdravje predloži Evropski komisiji:

- rezultate pregledov objektov za obsevanje živil, ki se nanašajo zlasti na podatke o skupinah in količinah obsevanih živil in absorbiranih dozah,
- rezultate uradnega nadzora nad obsevanimi žvili, ki ga izvaja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

Ministrstvo, pristojno za zdravje obvesti Evropsko komisijo o organu ali organih, ki so pristojni za:

- predhodno odobritev objektov za obsevanje živil,
- dodelitev uradne referenčne številke za odobrene objekte za obsevanje živil,
- za uradni nadzor nad obsevanjem živil,
- preklic ali spremembo odobritve objektov za obsevanje živil.

11. člen

Postopki za ugotavljanje obsevanosti živil morajo biti v skladu z metodami, ki so standardizirane in validirane.

12. člen

Objekti za obsevanje morajo voditi evidenco o uporabljenih virih ionizirajočega sevanja, ki za vsako serijo obsevanih živil vsebuje naslednje podatke:

1. vrsto in količino obsevanih živil,
2. oznako serije (lot) živila,
3. ime osebe, ki je odredila obsevanje,
4. ime prejemnika obsevanih živil,
5. datum obsevanja,
6. embalaža, ki je uporabljena med obsevanjem,
7. podatke o nadzoru postopka obsevanja v skladu s Prilogo III, o preverjanju rezultatov meritev z dozimetri, predvsem primerjanju s podatki o nižjih in višjih mejah, absorbiranih dozah in vrsti ionizirajočega sevanja,
8. začetne validacijske meritve doze.

Dokumentacijo iz prejšnjega odstavka je potrebno hraniti najmanj pet let.

13. člen

Obsevana živila se lahko uvažajo, če:

- izpolnjujejo pogoje iz tega pravilnika,
- se predloži dokumentacija, ki vsebuje ime in naslov objekta za obsevanje in podatke iz prejšnjega člena,
- je bilo živilo obsevano v objektu, ki ima dovoljenje za obratovanje.

[Priloga I: Pogoji za obsevanje živil](#)

[Priloga II: Viri ionizirajočega sevanja](#)

[Priloga III: Skupna povprečna absorbirana doza](#)

[Priloga IV: Seznam živil, ki jih je dovoljeno obsevati in najvišje dovoljene doze obsevanja](#)

Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. [71/02](#)) vsebuje naslednje prehodne in končni določbi:

»14. člen

Materiali, uporabljeni za pakiranje obsevanih živil, morajo, poleg izpolnjevanja zahtev o njihovi zdravstveni ustreznosti, ustrezati temu namenu.

15. člen

Pravne in fizične osebe, ki proizvajajo obsevana živila morajo uskladiti svojo dejavnost s tem pravilnikom do 31. 12. 2002.

Obsevana živila, ki niso označena v skladu s tem pravilnikom, so lahko v prometu najkasneje do 31. 12. 2002.

16. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati 5. člen pravilnika o splošnem označevanju predpakiranih živil (Uradni list RS, št. 71/00) in se preneha uporabljati pravilnik o pogojih, pod katerimi se smejo dajati v promet živila in predmeti splošne rabe, konzervirani s sevanjem (Uradni list SFRJ, št. 68/84) v delu, ki se nanaša na obsevanje živil.

17. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembi pravilnika o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. [86/03](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. [51/04](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»3. člen

Kadar ministrstvo, pristojno za zdravje na podlagi novih informacij ali ponovne presoje obstoječih informacij utemeljeno meni, da obsevanje določenih živil ogroža zdravje ljudi, čeprav je v skladu z določbami tega pravilnika, minister, pristojen za zdravje začasno ustavi ali omeji uporabo tega pravilnika. O tem takoj obvesti Evropsko komisijo in druge države članice Evropske unije in navede razloge za svojo odločitev.

4. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.